A művésznőt 2017. október 2-án Kecskemét tiszteletbeli polgárává választották – ennek szól a nagy mosoly

Álompár, mondták róluk a hetvenes-nyolcvanas években, és valóban. Két állócsillag, akik egykor egymásra találtak, és azóta sem engedik el a másik kezét. Nagyon eltérő személyiségek, de tiszteletben tartják egymást, és láthatatlan fonalak sűrű szövedéke köti össze őket a házasságukban. Engem most ez érdekelt.

Piros Ildikó mesél férjéről, Huszti Péterről

„A szerelem mindig velünk maradt”

– Amikor felhívtalak, hogy megbeszéljük a találkozót, a háttérből mintha gőgicsélést hallottam volna...

– Jó füled van. A hét hónapos unokámat, *Adélt* próbáltam éppen elaltatni. Náthás most, de különben is szeret rajtunk aludni. Hogyan bírom őt tartani? Meg persze a három hónapos *Katinkát* is? Hát úgy, hogy még a csípőm is megjavult a sok sétikálástól és rugózástól. A Jóisten engem nagyon szerethet, hiszen megint két unokát kaptunk ajándékba egyszerre, úgy, mint nyolc évvel ezelőtt, amikor *Janka* és *Buda* született. És akkor még nem említettem *Eriket*, aki tizenhét éves fiatalember. Az unokák új életet adtak nekünk. Hát nem gyönyörű?!

– Irigylésre méltó.

– De ne hidd, hogy folyton rajtuk lógok! Adéléknál úgy hívnak, hogy *K-Cs nagymama*, mert ott kedden és csütörtökön vigyázok a babára, Katinkára pedig bármikor. Délután pedig a suliból viszem a két nagyot fociedzésre, uszodába vagy haza. Jó, nem? És van egy remek tulajdonságom, egy héttel előre lehet velem egyeztetni. Vasárnap nálunk folyik tovább a játék, amelyben már minden felnőtt és gyerek részt vesz. Az Amerikából jöttem, a Memory, a Pókerkocka és a Ki nevet a végén? A Csaba utcában játék az egész világ! Még az ágy is vitorláshajóvá változik egy nagy lepedővel, és Péter szobabiciklije az ellenfél, azt fúrjuk meg, mint *Búvár Kund*.

– Péter is benne van a játékban?

– Hogyne. Emlékszem, egyszer, amikor Janka még kicsi volt, otthon játszottunk kettesben a csúnya *Csongi* babával – ő volt a királyfi, aki megkéri *Turandot* hercegnő (Janka) kezét – és az elefánttal, ő alakította az öreg királyt, aki nem adja a lányát. Szóval akkor ért haza Péter, és megkérdezte: „Lehetek én az öreg király?” Mire Janka így válaszolt: „Az az Ildi.” „Akkor leszek a királyfi!” Janka hosszan elgondolkodott, és kijelentette: „Az is az Ildi.” Erre Péter tanácstalanul: „Akkor ki lehet a papi?” Janka: „Ajtónálló vagy kertész.” Mire Péter játékosan kikelt magából: „Lefokoz az unokám? Hogy lehet az, hogy kertész lesz abból, aki negyven éven át királyokat játszott a színpadon?” Azóta ezen nevetünk.

– Amikor említettem édesanyámnak, hogy veled készítek interjút, felsóhajtott: „Istenem, de szép nő Ildikó! Remek színész, és nem mellesleg, felnevelt három gyereket. Emlékszem, egyszer azt olvastam róla, hogy a nagyfiuk már huszonhét éves volt, amikor még mindig rászólt, hogy a lakásban vegye le a cipőjét.”

– Így volt! De nemcsak *Ádám*, nálunk az egész csapat levette és máig leveszi a cipőjét. Takarítás után mindig kiírtam: vedd le a „lábad” az ajtó előtt! Péter ezt a jelenséget, a gyülekező cipőket gyönyörűen fogalmazta meg a könyvében: „Kimondatlan szövetség telekre, nyarakra, hétköznapokra, ünnepekre. Egyszerű és erőt adó, mint a tenger, mint az erdő, mint a fellobbanó gyertya, mint a cipők regimentje a fogas alatt.”

– Ha jó értem, a tiétek valóban klasszikus házasság...

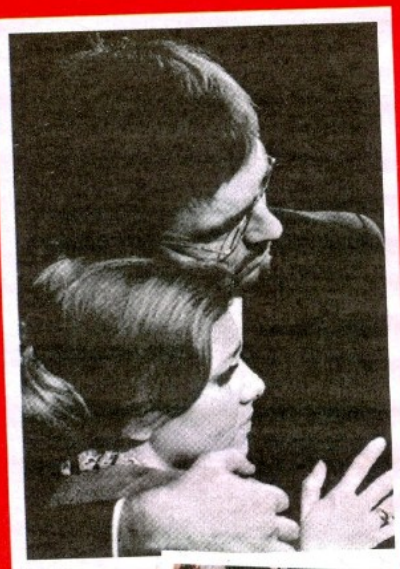

Az első találkozás – Nyina és Trepljov Csehov Sirály című darabjában (1973)

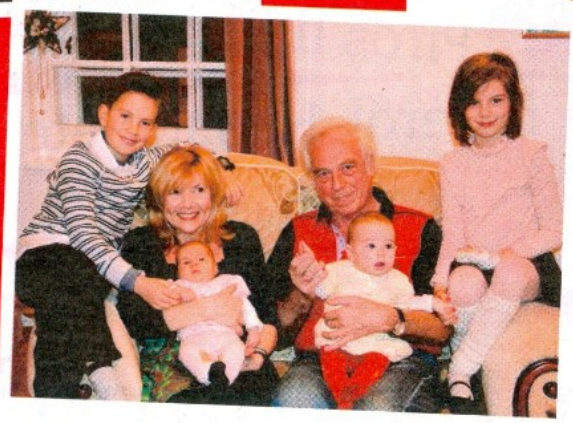

Az unokák a nagyszülők kezében: Buda, Katinka, Adél és Janka

FOTÓ: SZABADOS ZSUZSANNA

közé tartozik, úgy is mondhatnám, szellemi szülőanyám. És csodálatos érzés ebben a szellemidézésben azt érezni, hogy a közönség velem együtt lélegzik.

– Péter mivel foglalkozik az utóbbi években?

– A Színház- és Filmművészeti Egyetem Doktori Iskoláját vezeti, azonkívül ír. Karácsonykor jelent meg a *Férfikor hajnalán* című könyve, ami egy tervezett önéletrajzi trilógia második kötete. Kíváncsi leszek, milyen lesz a harmadik! Már abba is belekezdett.

– Olvastam a kötetet; rólad is többször megemlékezik benne. Például megírja, hogyan szerettetek egymásba 1972 őszén: „A Sirály próbájára egy számomra ismeretlen Piros Ildikó lépett be a tanácsterem ajtaján. Két vagy három hónapja, a szezonvégi olvasópróbán találkoztunk utoljára. Meglepett ez a különös változás. A boldog, önfeledt, mosolygós lányból felnőtt ember lett. Csehov doktor úr észrevétlenül szőni kezdte a hálóját, és körülszőtt minket."

– Szerelem volt! Semmi kétség. De én úgy emlékszem vissza, hogy nem a színházban szerettünk egymásba, hanem az életben. Hiszen a színpadon a partnered az ellenfeled! A tét az, melyikőtök tudja jobban magára vonni a közönség figyelmét. Igazi nemes csata, amely nem enged teret a személyes érzelmeknek. Én egyébként is mindig szigorúan elválasztottam a munkát a magánéletemtől... Tudod, mire megjelent az életemben Péter, engem már kicsit megtört az élet. Tönkrement az előző házasságom, és volt egy kisfiam. De Péter annyi erőt sugárzott, hogy azt éreztem: végre biztonságban vagyok! Ő fejezte be a nevelésemet is. Időnként levett egy könyvet a polcról, és a kezembe nyomta, hogy olvassam el. Nagyon élveztem, hogy pezsgő irodalmi közegben élünk, esténként *Karinthy Cini*, *Illés Endre*, *Szakonyi Károly*, *Gyurkovics Tibor* üldögélt nálunk. Szellemóriásokra főztem!

– Péter azt írja, az egybekelésetek után egy hét alatt otthonossá varázsoltad a legénylakását.

– Mind a harmincnyolc négyzetmétert! Azóta is én vagyok a folytonosan rendezkedő, bútortologató, otthonteremtő a családban. Ildikó január 23-án fogja a mérőszalagot, és leszáguld a Balaton-felvidéki kisházba felmérni, mit kellene még javítgatni rajta. Aztán elsorolom Péternek, mit fogunk csinálni tavasszal, mire ő: „Jó, jó, ne mondd, csak csináld! Fizetem." És én három fűtőtesttel a hónom alatt újra leviharzok a kisházba. A naptáram úgy néz ki, hogy Bélakert, Pistivillany, aztán „méz Keller", mert útközben veszek még tíz kiló mézet is, és így tovább. Egyfolytában pörgök, töröm valamin a fejem. Szörnyű, nem?

– Péter meg tűri.

– Fát lehet vágni a hátán. Fantasztikus pasi! Legfeljebb néhány hét múlva kijelenti, hogy szerinte nem kell azzal semmit sem csinálni. És akkor jövök én, és szép csendben véghez viszem az akaratom. Péter jelszava: élni és élni hagyni. Hogy el tudd képzelni, hogyan élünk, elmesélek egy történetet. Ha a tengernél nyaralunk, ő beúszik a mélybe, lassan, komótosan, mint egy bálna, nem is látom, hol van, én meg leúszom a háromszáz méteremet, és közben türelmetlenül számolom a tempókat. Nagyon különbözőek vagyunk, de tiszteletben tartjuk a másik személyiségét.

– Tegnap láttam Tennessee Williams Üvegfigurák című darabját a Radnóti Színházban. Közben rájöttem, hogy én már láttam ezt, csak akkor te alakítottad Amandát, a gyerekeit egyedül nevelő, aggódó anyát. Ragyogtál benne.

– De szép, hogy ezt mondod! Éppen tegnap említettem Péternek, miközben a Várban sétáltunk kettecskén, hogy azt a szerepet szívesen eljátszanám újra. Emlékszem, a nővérem bejött a premier után az öltözőmbe, és azt kérdezte: „Anyánkról mintáztad a figurát?" Dehogyis – tiltakoztam –, ezt Tennessee Williams írta!

– És Huszti Péter rendezte. Mondd, milyen az, amikor az embert a férje rendezi?

– Egyik reggel vittem magammal egy „klepetyót" a próbára, és lelkesen mutattam, hogy akkor én azt ho-

– Én úgy gondolom, férfinak és nőnek az életben más a feladata. A férfiak azért lehetnek kiugró óriások, híres írók, karmesterek stb., mert csak egy ügyük van. Ez nagyon fontos! Péter mint író, rendező, színész és mint tanár is óriási teljesítményt tett le az asztalra. Ez persze nem zárja ki, hogy ő legyen az is, akihez bármilyen lelki problémájukkal nyugodtan fordulhatnak a gyerekek, meghallgatja őket, és segít nekik. Ennek a nagy családnak Péter a tartóoszlopa. Végtelen biztonságot sugároz. Az én sorsom más. Családanya vagyok, és egy életen át igyekeztem egyensúlyt tartani a színészi pályám és az otthoni teendőim között. A színházi életünk együtt, párhuzamosan folyt, de az utunk igazából otthon futott össze. Szép volt. Nagyon szép.

– Mért mondod, hogy volt?

– Nézd, én társulatban ennyi évesen már nem szeretnék játszani, ezért készítettem el tavaly a *Szabó Magdáról* szóló műsoromat. Ezzel az előadóesttel járom az országot, mert megszállottan hiszek a szó erejében. Szabó Magda a „nemes embereim"

gyan kapom majd magamra. De azt vettem észre, hogy Péter valahová elnéz. Azonnal tudtam, hogy nem jó, amit csinálok, hiszen egyetlen pillantásából értek. És kezdtük elölről a jelenetet.

– Megnézitek egymást a premiereken?

– Mindig. Számomra nincs annál nagyobb elismerés, mint amikor Péter előadás után bedugja a fejét az öltöző ajtaján, és azt olvasom ki a szeméből: „rendben van". Azután hazamegyünk, és megbeszéljük. Szeretünk beszélgetni, és mindig, mindenről tudunk is. Jó barátok vagyunk Péterrel. Ez a házasságunk alapja, meg a közös értékek. Az elveinkhez minden körülmények között ragaszkodunk.

– Segítettél a férjednek megírni a könyvét? Úgy értem, ha nem emlékezett valamire pontosan...

– Nem, a könyvírásban nem lehet segíteni. Viszont én kerítettem elő a noteszeit a pincéből, ahová akkor rejtettem el őket, amikor négy évvel ezelőtt ki akarta dobni. Most persze kapóra jöttek.

– Gondolom, te olvastad először a kéziratot is.

– Természetesen. És végigbőgtem, hiszen az életünk. Amikor a végére értem, azt mondtam Péternek, ez az eddigi legérdekesebb könyve, mert ez egyúttal színháztörténeti dokumentum is. Az előző önéletrajzi kötete, a *Srác a kakasülőn* a gyerekkoráról szólt, és lírai hangvételű, nosztalgikus volt. Ám a *Férfikor hajnalán* a Madách Színházban eltöltött negyven évünket örökíti meg, rengeteg sztorival olyan színészóriásokról, mint *Tolnay Klári*, *Psota Irén* vagy *Bessenyei Ferenc*.

– Találtam a kötetben egy gyönyörű szerelmi vallomást: „Trepljovként hosszan néztem Nyinát, talán ekkor találtam rá színházam egyik legfontosabb elemére, a csöndre. Az igazi csöndre, a teremtő csöndre, az értünk szóló csöndre. Mert ez a csönd már rólunk szólt..."

– „Ágaink egybecsavarodtak, / gyökereink összefogóztak, / árnyunkba utasok heveredtek, / lombunkból madarak szárnyrakeltek..." – egy *Szabó Lőrinc*-versből idéztem. Érted, ugye? Össze vagyunk nőve, annyi ideje együtt vagyunk már. A szerelem hál' istennek máig velünk maradt.

– Udvarol még neked Péter?

– Nem jellemző. De ez nem jelenti azt, hogy nem figyelünk egymásra. Ha indulunk valahová, még mindig megjegyzi, ha tetszik a ruhám. Mondjuk olyan is volt már, hogy döbbenten rám meredt: „Már megint ezt veszed föl?!" És én akkor tudtam, hogy ez a ruha is megy az öltöztetőnőmnek, akivel a mai napig jóban vagyunk. De én is megnézem magamnak Péter nyakkendőjét, mert arra háklis vagyok, hogy mindig ugyanazt a bordót akarja felkötni.

– Mi szokott túllendíteni titeket a nehéz pillanatokon?

– A humor. Péternek remek a humora, a színházban is erről volt híres, és bár ő ezt tagadja, néha belőlem is kicsúszik egy-egy poén. Múltkor például jöttem ki a tus alól egy köpenyben, megálltam a tükör előtt, és önkéntelenül felsóhajtottam: „...Vállamon huszonöt év van már!" Dőltünk a röhögéstől.

Koronczay Lilla